

Handläggare
Sigrún Andersdóttir
Telefon: 08-508 25 119

Till
Socialnämnden
Organisations- och föreningsutskottet
2018-12-11

Qjouren

Ansökan om tidsbegränsat bidrag från föreningen Qjouren

Förvaltningens förslag till beslut

1. Organisations- och föreningsutskottet beviljar Qjouren ett tidsbegränsat bidrag på 500 000 kronor för perioden 1 januari 2019 till och med 31 december 2019.
2. Föreningen ska lämna in en delredovisning efter ett halvår samt en helårsredovisning efter verksamhetsåret på fastställd blankett. Föreningen ska därutöver i samband med halvårsredovisningen lämna in en redovisning för vilka rutiner för samarbete med andra verksamheter som etablerats, hur många kvinnor föreningen nått för respektive insats samt kvinnornas stadsdeltillhörighet.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ingela Kristiansson
Tf. administrativ chef

Eva-Lotta Elmér
Enhetschef

Sammanfattning

Föreningen Qjouren ansöker om ett tidsbegränsat bidrag på 700 000 kronor för perioden 1 januari 2019 till och med 31 december 2019. Qjouren har tidigare mellan år 2014-2018 beviljats bidrag från organisations- och föreningsutskottet, OFU, för sitt skyddade boende med inriktning på kvinnor i missbruk. Nu har det skyddade boendet avvecklats och Qjouren söker i stället bidrag för en ny verksamhet med fokus på utåtriktat arbete, till våldsutsatta kvinnor i missbruk och till de professioner som möter dessa kvinnor.

Efter en samlad bedömning anser förvaltningen att Qjourens öppna verksamhet lever upp till kriterierna i riktlinjerna och att föreningen bör beviljas ett tidsbegränsat bidrag på 500 000 kronor för ett år.

Bakgrund

Organisations- och föreningsutskottet, OFU, har beviljat bidrag till Qjouren för kvinnojouren med skyddat boende mellan år 2014 och 2018. För år 2014 och 2015 beviljades föreningen projektbidrag på 1 000 000 kronor årligen. Mellan år 2016-2018 beviljades Qjouren verksamhetsbidrag på 1 500 000 kronor årligen.

Qjouren startade som ett projekt inom föreningen RFHL Stockholm (Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- och narkotikabrukare). Innan Qjouren bildades som självständig förening beviljade OFU projektbidrag till RFHL Stockholm under år 2012 och 2013 för projektet Qjouren. För år 2012 beviljades projektet 350 000 kronor, och för år 2013 1 390 000 kronor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd inom administrativa avdelningen. Förvaltningens handläggning av bidrag utgår från ”Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar” beslutade av socialnämnden 16 maj 2017 och justerade 21 mars 2018.

Ärendet

Föreningen Qjouren, organisationsnummer 802471-7236, ansöker hos organisations- och föreningsutskottet, OFU, om 700 000 kronor i tidsbegränsat bidrag för sin verksamhet. Bidraget avser perioden 1 januari 2019 till och med 31 december 2019.

Sökande förening

Qjouren startade i januari år 2008 som ett projekt inom RFHL Stockholm och var från början en kvinnojour utan skyddat boende. I april 2009 öppnades ett skyddat boende för kvinnor i missbruk inom Qjouren. Under våren 2013 lämnade Qjouren föreningen RFHL Stockholm för att driva verksamheten som en egen ideell förening. Från 2013 och fram till den 22 september 2018 har Qjourens verksamhet bestått av en telefonjour, stöd- och rådgivning samt ett skyddat boende med plats för fem kvinnor.

Qjourens styrelse beslutade den 20 augusti 2018 att stänga ner det skyddade boendet från den 23 september samma år, och i stället utöka jourens öppna och utåtriktade verksamhet. Skälet till beslutet var att det skyddade boendet haft mycket låg beläggning, framför allt under 2018, och att det ekonomiska läget blivit ohållbart. Qjouren ämnar alltså driva jouren vidare, med fokus på uppsökande och utåtriktad verksamhet men utan skyddat boende.

Qjouren planerar att den nya verksamheten ska drivas av minst två heltidsanställda och i övrigt utbildade volontärer och medlemmar i föreningen. Verksamhetens syfte är att stärka, stötta och lyfta våldsutsatta kvinnor i beroende och att öka kunskapen om denna grupp i samhället, hos välfärdsaktörer och myndigheter. Qjourens stöd till målgruppen kommer även i fortsättningen inte villkoras med krav på drogfrihet.

Aktuell ansökan

Målgrupp

Qjourens målgrupp är kvinnor från 18 år som är eller har varit våldsutsatta och som även har ett alkohol- och drogberoende. I definitionen våldsutsatta inbegrips även kvinnor som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld, samt kvinnor som är eller har varit utsatta för prostitution och människohandel.

Verksamhet

Verksamheten kommer fokusera på två former av utåtriktat arbete. Den första är kunskapsspridning till professioner inom socialtjänst, landsting och stat så som rättsväsendet samt relationsvårds- och prostitutionsgruppen inom polisen. Den andra typen av utåtriktat arbete kommer att utgöras av mer individinriktat relationsskapande, stöd och kunskapsspridning direkt till målgruppen. Stödet till kvinnorna kommer bestå av följande insatser:

- Individuella stödsamtal genom personliga möten, telefon och e-post. Verksamheten kommer använda sig av metoderna MI (Motiverande samtal) och Seeking Safety¹.
- Öppen samtalsgrupp kring teman rörande livsområden kopplade till våldet och beroendet.
- Individuellt utformade säkerhetsplaner och att stärka kvinnornas medvetenhet om eget skydd.
- Stöd till målgruppen i kontakt med andra myndigheter, genom att bland annat erbjuda ledsagning till sjukhus, beroendevård, polis och juridiska ombud.
- Samarbete med Mikamottagningen genom att erbjuda fortsatta samtal och stödande sammanhang för klienter som skrivs ut.
- Samarbete med behandlingshem och öppenvård för kvinnor tillhörande Stockholms stad. I samband med utslussning så ska Qjouren utgöra en brygga för stöd och motivation till fortsatt drogfrihet och ett liv fritt från våld.

- Kunskapsspridning till målgruppen om rättigheter, samhällsinstanser och hur våldets mekanismer fungerar i kombination med ett alkohol- och drogberoende.

Målgruppen kommer att nås genom uppsökande arbete och samarbeten med andra organisationer och myndighetsinstanser som målgruppen ofta har kontakt med. Insatserna kommer utföras både i föreningens egna lokal och ute hos andra verksamheter.

Mål

Mål för verksamheten är följande (samtliga mål redovisas inte):

- Erbjudna våldsutsatta kvinnor med ett alkohol- och drogberoende stöd till förändring.
- Hjälpa våldsutsatta kvinnor att se hur våldets konsekvenser påverkar deras egna förutsättningar och mående och bidra till ökad självförståelse.
- Informera målgruppen om deras rätt till skydd och stöd samt förmedla kunskap om våldets- och alkohol- och drogberoendets konsekvenser.
- Erbjudna målgruppen en trygg plats/fristad under dagtid.
- Målgruppen har kännedom om att Qjouren finns för att erbjuda råd, stöd och samtal.
- Höja kunskapen i samhället om målgruppens utsatthet och rätten till stöd och hjälp genom information och utbildning.

Kompetens

Qjouren planerar att ha 2,5 heltidsanställningar i verksamheten. Qjouren planerar vidare att ha en bas av minst tio volontärer, som rekryteras en gång om året. Volontärerna kommer att utbildas om målgruppen, professionellt förhållningssätt, bemötande samt Qjourens verksamhetsmål för att kunna bemanna telefonjour och e-post.

Jämställdhet

Qjouren arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män genom att arbeta med ett av världens största folkhälsoproblem – mäns våld mot kvinnor. Detta görs genom att Qjouren erbjuder våldsutsatta kvinnor stöd och arbetar för kvinnors rätt till ett liv fritt från våld. Qjourens målgrupp är våldsutsatta kvinnor med alkohol- och drogberoende vilka är en särskilt utsatt grupp i samhället.

Budget för sökt verksamhet

Intäkter	Belopp
OFU	700 000
Stockholms läns landsting	236 000
Socialstyrelsen	1 600 000

Summa intäkter	2 536 000
Kostnader	
Personalkostnader	1 742 676
Konsult	220 000
Resor	10 000
Lokal	345 000
Förbrukningsmaterial	40 000
Övriga kostnader	187 500
Summa kostnader	2 545 176
Resultat	-9176

Förvaltningens bedömning

Av socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar framgår att verksamheten ska vara stadsövergripande och öppen, komplettera nämndens egna verksamheter, drivas med god kvalitet och till rimliga kostnader för att bidrag ska kunna beviljas. Förvaltningen gör en samlad bedömning av hur verksamheten uppfyller kraven.

Stadsövergripande och öppen verksamhet

Qjouren planerar att nå ut till kvinnor i målgruppen från samtliga stadsdelar i Stockholm. Förvaltningen bedömer att verksamheten är stadsövergripande. För att säkra att en så stor del av målgruppen som möjligt får del av Qjourens insatser bedömer förvaltningen att det är viktigt att Qjouren snabbt etablerar rutiner för samarbete med de verksamheter där målgruppen vistas. Förvaltningen kommer inför behandling av ansökan om bidrag för år 2020 att begära in underlag från Qjouren kring vilka rutiner för samarbete med andra verksamheter som etablerats, hur många kvinnor de nått för respektive insats samt kvinnornas stadsdeltillhörighet.

Kompletterande verksamhet

Våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem har rätt till stöd från socialtjänsten, både för sin våldsutsatthet och för sitt missbruk. Förutom biståndsbedömda insatser som kan beviljas av socialtjänsten så finns det i Stockholms stad öppna verksamheter som man kan vända sig till direkt för att söka stöd för våldsutsatthet respektive missbruk.

Det finns också ett antal kompletterande verksamheter i civilsamhället som OFU beviljar verksamhetsbidrag till. OFU beviljar bidrag till en rad verksamheter som erbjuder stöd till kvinnor som utsätts för våld, liksom för personer med missbruksproblem.

Studier visar att våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem är en särskilt utsatt grupp, och att kvinnor i missbruk ofta befinner sig i livssituationer som ökar risken att utsättas för våld. Samtidigt kan kvinnor som missbrukar ha svårare än andra våldsutsatta kvinnor att söka hjälp och att ta del av det stöd de har rätt till.² Det finns även insatser som våldsutsatta kvinnor i missbruk rent formellt har sämre tillgång till. Till exempel tar de flesta skyddade boenden inte emot kvinnor i ett aktivt missbruk. Socialstyrelsen har i utbildningsmaterialet ”Skylla sig själv?” uttryckt att våldsutsatta kvinnor i missbruk kan vara i behov av specialiserade insatser med personal som har kunskap om både våldets- och missbrukets mekanismer.³

Förvaltningen bedömer att ett kompletterande stöd i civilsamhället till våldsutsatta kvinnor i missbruk är betydelsefullt, för att nå ut till kvinnor som riskerar att hamna utanför samhällets insatser. OFU beviljar bidrag till några verksamheter som riktar sig särskilt till kvinnor med erfarenhet av missbruk, hemlöshet, våldsutsatthet, psykisk ohälsa och annan utsatthet. Bland dessa finns föreningen Equals Kvinnoqulan och Stadsmissionens dagverksamhet Klaragården.

Förvaltningen bedömer att Qjouren med sin kunskap och erfarenhet av kvinnors dubbla utsatthet av våld och missbruk, i kombination med nätverk med andra organisationer som når målgruppen, kan bli ett bra komplement till samhällets övriga stöd till målgruppen. Förvaltningen bedömer i likhet med resonemanget ovan att de kompletterande kvaliteterna hos Qjouren beror på hur väl verksamheten lyckas nå ut till målgruppen, till exempel till kvinnor som inte har en etablerad kontakt med socialtjänsten. Eftersom Qjouren fram till i september 2018 bedrivit ett skyddat boende, en biståndsbedömd insats, har verksamheten hittills haft begränsade resurser för att erbjuda stödinsatser till kvinnor utan en aktuell kontakt med socialtjänsten. Qjouren har tidigare startat upp en öppen verksamhet, Hållplats, med stöd från Socialstyrelsen. Idén var att där ta emot målgruppen för öppna stödinsatser oavsett om det fanns ett biståndsbeslut eller inte. Hållplats avvecklades dock våren 2018 bland annat till följd av problem att nå målgruppen. Förvaltningen anser att det är centralt att Qjouren lärt sig av

² Skylla sig själv? Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Socialstyrelsen, 2011.

³ Skylla sig själv? Utbildningsmaterial om våld mot kvinnor med missbruks- och beroendeproblem. Socialstyrelsen, 2011.

erfarenheterna från Hållplats för att kunna planera för effektiva strategier att nå ut till målgruppen.

God kvalitet

Qjouren har lång erfarenhet av att arbeta med målgruppen. Föreningens personal har stor kompetens om våldsutsatta kvinnor i missbruk och erfarenhet av de metoder som kommer att användas i verksamheten. Förvaltningen bedömer att Qjourens verksamhet har tillräckligt god kvalitet.

Rimliga kostnader

Förvaltningen bedömer att kostnaderna i Qjourens budget för år 2019 är höga i förhållande till den nya öppna verksamhetsformen. Den nya verksamhetsinriktningen är oprövad för Qjouren som förening, och föreningen har i sin tidigare verksamhet Hållplats haft problem att nå ut till målgruppen.

Förvaltningens förslag till beslut

Efter en samlad bedömning anser förvaltningen att Qjourens öppna verksamhet lever upp till kriterierna i riktlinjerna och att föreningen bör beviljas ett tidsbegränsat bidrag för ett år.

Förvaltningen föreslår att organisations- och föreningsutskottet beviljar Qjouren ett tidsbegränsat bidrag på 500 000 kronor för perioden 1 januari 2019 till och med 31 december 2019.